



35
34

A & n!
SERENISSIMVM PRINCEPVM AC
DOMINVM,
DOMINVM
CHRISTIANVM
GVILIELMVM,

PRINCEPVM SCHVVARZTBVRGI,

E SACR. ROM. IMPERII QVATVOR-VIRIS,

COMITEM HOHNSTEINII cet. cet.

PATRIÆ PATREM LONGE CLEMENTISSIMVM

ET SCHOLÆ NOSTRÆ

Nutricium Munificentissimum:

SERENISSIMOS item IYVENTVTIS PRINCIPES,

DOM. GVNTHERVVM,

DOM. AVGVSTVM,

DOM. RVDOLPHVM,

Paternarum Virtutum felicissime Aemulos:

MAXIME SPECTABILES DOM. INSPECTORES,

Et reliquos Musarum Patronos et Cultores

Ad Examen proximo triduo habendum

humillime ac decenter

inuitat

M. IO. CASP. Schæffer/ Schol. Sond. Rector.

SÖNDRERSHVSÆ,

Typis LVDOVICI HENRICI SCHÖNERMARKI, Typogr. Aulici.

probatione destituamus, bina tantum vel terna Scripturæ loca subiiciemus, Studiose Publi Compendii nostri Hutteriani occasione non ita pridem proposita.

Primus, qui Gen. I, 20. legitur ex versione *Santis Pagnini* ita fluit: *et dixit Deus: reptificent aqua reptile anima* (וְיִעֲרֹף) *viuentis* (וְיִעֲרֹף) *et volatile volet super terram, super facies expansionis calorum.* Ad quem locum, qui auium ex aqua originem deducunt, prouocare solent. Vt autem, quod ipsi volunt, probet, eum sic interstinguendum contendunt, vt post *volatile comma* ponatur, idque *accusatiuus* constituatur, qui a præcedente verbo *reptificent* dependeat. Ne vero, quod sequitur verbum, *volet*, nominatiuo destituatur, pronomen relatiuum quod per ellipsin, vt putant, suppressum, textui inferunt, h. m. *reptificent aqua reptile anima viuentis et auem, quæ voluet supra terram.* A quibus, quod ad sensum attinet, ne latum quidem vnguem, *Mercerus*, Celeberrimus olim in Academia Parisiensi Ebraicæ linguæ Professor, discedit, versiculum nostrum sic transferendo: *Producant aq; a reptile anima viuentis et volucrem volantem super terram.* Verum vt non commemorem, radicem *Sebaratz* perpetuo scripturæ vsu *intransitiue* vsurpatum, haud satis commode transitive reddi; nihil in hoc dicto reperitur, quod pronomen relatiuum inferendum suadeat, quin imo, quo minus id facias, prohibet non tantum stilius Mosis historicus et simplex, sed cum primis *accentuatio*. Cum enim *Vice-Imperator Atnach*, qui maximam semper potestatem intra versum in libris profaiciis exercet, sub voce *ויהי* appareat, post illam maxima quoque distinctio erit collocanda, per quam *volatile* a verbo *reptificent* disterminatur, et *subiecti* loco sequenti *predicato* *volet* præmittitur, ideoque, quod porro inde consequitur, *nominatiuo* casu, non *accusatiuo* versione exprimendum. Vnde hæc omnium accuratissima B. Augusti Varenii, accentuationis Ebraicæ peritissimi, translatio emergit: Und Gott sprach: es erzeuge sich das Wasser mit webenden und lebendigen Thieren; und das Gebögel fliege auf der Erden gegen die Weste des Himmels. Ex qua nullum pro auium ex aqua origine præsidium.

Sed

Sed ad locum secundum Gen. II, 19. veniamus, quem allegant, qui aues ex terra formatas esse, defendendum suscepserunt. *Et formauerat Jeboua Elobim (מֵן הָאֲרָצָה) de terra omnem bestiam (דְּחַיִּים) agri et omnem auem coeli.* Duo vel maxime hic controuerti solent, et, num quod omnino animal e terra, tanquam ex præexistente materia; et hoc euictò, num etiam aues exinde creatæ dicantur? Vtrumque, qui pro terra pugnant, adfirmant, atque clarissima textus littera se satis tutos arbitrantur. Verum non deest aliis, quod excipiant, eoque interpretationem dubiam reddant. Sunt enim, qui prius inficias eant, et cum res creatas omnes, præter corpus humanum, tum aues ex puro putò nihilo efformatas censent, argumentis non contemnendis inducti, de qua vero sententia, quod peculiarem considerationem requirat, alia occasione, et ad eos *ὁ Κύριος ἐποίησεν καὶ τὰ ἕρπαια*, videbimus. Iam ad eos conuertimur, qui originem auium ex aquis repetentes, postèrius impugnandum sibi sumserunt. Hi enim verba *de terra* ad sola animalia *terrestria*, non autem, quod a sententiæ contrariæ propugnatoribus perperam fiat, simul ad animalia *volatilia* referenda esse, dicunt. *Non opus est*, inquit quidam magni nominis Vir *verba, de terra, ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ* repeti, ut ad volatilia *caeli* etiam trahantur, cum ad bestias *terra* solum applicentur, *volatilia* autem *caeli* tantum creata dicantur, nominata causa efficiente, Deo, non expressa materia, unde producta sint. Verum hos iterum accentuatio manifesto deserit, pro *terra* nimis aperte pronuncians. Si enim vim distinctionum et coniunctionum in temmate nostro occurrentium lineolis quibusdam exprimere velimus, hie earum erit positus: *Et-formauerat ||Jeboua Deus|| de-terra|| omnem-bestiam agri|| et omnem-auem coeli||* Vbi liquido apparet, auem *caeli* arctiorem nexum cum *bestia* agri, quam *bestiam* agri cum *de terra* habere, ac proinde *de auis caeli* non minus quam *bestia* agri cum *de terra* est connectendum.

Sed inquis, quid tandem refert, primam auium originem nosse? Proderint sane e terra, et ostendat illud accentuatio, quid inde lucramur? Hoc, quod de sensu diuino certi reddamur,

mur, quem in minimis etiam perpexisse, dulce est. Vt vero de diuinius huius scientiæ vsu luculentius confet, en tertium, idque maioris momenti exemplum. Aeternam Christi Redemptoris nostri Deitatem probaturi, argumentum illud palmarium ex nomine *Jehoua* petiit, tantum non ubique in prima acie collocamus, quod, cum meram et incommunicabilem essentiam diuinam exprimat, et de nullo, nisi solo vero Deo usurpatum legatur; nihilosecius tamen Immanueli nostro non semel tribuatur, adorandam eius Diuinitatem firmissime adferit. At vero Sociniani, quibus Deitas Christi sudes est in oculis, hoc argumentum variis instantiis elidere conantur. Inter alia ad Iudic. VI, 24. provocant, vbi altare a Gideone erectum *Jehoua Schalom, Dominus pacis*, vel vt alii reddunt: *Dominus pax*, vocetur. Et sunt etiam, qui illud non abnuant. Vt vero Socinianis obuiam eatur, rem *distinctio* expedire nituntur. Scilicet eum demum verum esse Deum, cui id nominis *absolute*, non autem cui *complexe* et cum *condicione alienante*, vt altari Gideonis aliisque creaturis, imponatur. Quemadmodum locus dulcissimi somnii Jacobo immisfi *Bethel, domus Dei* vocetur, qui vero non sit Deus. At quantas in angustias hi se coniciunt? Licet enim allata distinctio, sane optima, aliis locis recte applicetur, tamen, si quicquam iudico, presentis loco vix accomodari potest. Si enim nominatiuus iste vel genitiuus *Schalom* nomini *Jehoua* subiectus conditionem alienantem infert, nonne etiam conditio alienans erit, quando celestis Pater magnum Pastorem ouium ex mortuis educens, Ebr. XIII, 20, *ὁ θεὸς ἑγενῆς, Deus pacis* vocatur? nonne Sociniani alique Diuinitatis Christi hostes conditionem alienantem dicent, cum Infans celesti munere nobis donatus Ies. IX, 6. *Princeps pacis*, quando Germen illud iustum Jer. XXIII, 6. Cap. XXXIII, 16. *Jehoua Iustitia nostra* audit? Scilicet: *Pax Iehoua*, non est *Iehoua*, sed *Iehoua pacis, Iehoua est*. Vt adeo, nisi alia responsio suppeteret, solidissimum hoc argumentum dimittere cogereur. Istam vero felicissime *accentuatio* suppeditat. In-

teger

teger locus hic est: *Aedificauitque Gideon altera Domino,*
 ויקרא לו יהוה שלום et vocauit illud quisnam? Gideon? mi-
 nime vero. Sic enim *Jeboua* a verbo *vajickra-lo* per accentum
 regium distinguendum et cum sequente *Schalom*, quocum tan-
 quam substantiuum cum substantiuo artius cohæretet, coniungen-
 dum atque ita interpungendum fuisset: *et vocauit illud Jebra-
 nam pacis.* Quod cum factum non sit, sed inuerso ordine *Jeboua*
 cum et vocauit illud per *Merca*, connectatur, contra a *Schalom*
 per *Shecha* determinetur, non *Gideon* sed ipse *Jeboua* auctor
 impositi nominis, quemadmodum nomen ipsum non *Jeboua*
Schalom, Dominus pacis: sed *Schalom, pax* fuerit necesse est. Vnde
 locum infallibile accentuum dictamen secuti vertamus: *et voca-
 uit illud Jeboua: pax.* Quo ipso Socinianorum exceptio misere
 expirat. Atque hinc de summa accentuationis Ebraicæ ne-
 cessitate pariter ac vtilitate aliquo saltem modo constare po-
 terit.

Quamvis autem præstantissima et vere diuina scientia
 hæc iam inde a multis sæculis spississimis ignorantia tenebris
 immersa fuerit, et ex hominum memoria exsulauerit quasi,
 felici tamen fidere, et insigni Dei Optimi Maximi munere
 factum est, vt a GERMANIS nostris, iisdemque purioris Eccle-
 siæ Doctoribus, Samuele Bohlio, Caspar. Ledeburio, Matthia
 Wasmutho, Henrico Opitio, Daniele Weimaro superiori, et
 nostro sæculo a Jo. Frankio luculento tractatu, quem *tenebras
 lucidas* inscribit, ab exilio reuocata, ac labore plusquam
 Herculeo integritati et facilitati suæ fuerit restituta. Vt
 iam facile, vel saltem non ita difficile sit, hanc adire
 Corinthum. Regula enim accentuum consecutionem diri-
 gentes non tantum pauca, sed et plerumque adeo perspicua
 sunt, vt etiam duodecennis non inertis ingenii pter iis capi-
 endis aptissimus sit. Et licet diffiteri non possimus, *proxim-*
earum a priori. qua scientia huius periti infallibilem eius certi-
 tudinem demonstraturi, quemcunque textum sibi propositum,
 iisdem, quibus in sacris Bibliis occurrit, accentibus infruere
 nouerunt, operosissimam, neque vt B. Wasmuthus loquitur
 vnus.

vnus rorida noctis fungum esse; altera tamen, qua ex accentibus iam iam positis de distinctionibus et proportione membrorum versus Biblici, (quæ sola etiam ad verum Oraculorum diuinorum sensum vel eruendum vel confirmandum necessaria est,) a posteriori iudicamus, captum adolescentulorum minime excedit. Proinde etiam constitui, ad hanc quoque Philologiæ sacræ partem, citra temporis iacturam, sine vilo ceterarum lectionum detrimento, futuros Theologiæ Consecratos sollicitè præparare. Quod non inutiliter fieri posse confido, postquam genium linguæ sanctæ quodammodo familiarè sibi reddiderunt, et faciliore Codicis Ebræi textus sine interprete interpretari didicerunt. Quemadmodum Examen proximo abhinc triduo habendum, (ita spero) declarabit. Cui vt SERENISSIMUS PATRIAE PATER, SERENISSIMI IUVENTVTIS PRINCIPES, MAXIME VENERABILES DOMINI INSPECTORES, et ceteri Musarum nostrarum PATRONI ac FAVTORES adesse, et nonnullo interiecto tempore ingenuos quosdam et bonæ spei Adolescentes Latine et Germanice de diuersis materiis declamatuos, clementissime ac benigne audire non dedignentur, ea quæ par est animi submissione et obseruantia rogo. P. P.

DOMIN. XVII. p. Trinitatis, qui est IV. Id.

Octobr. A. R. S. MD. DCCX.



Ji 2149

ULB Halle

3

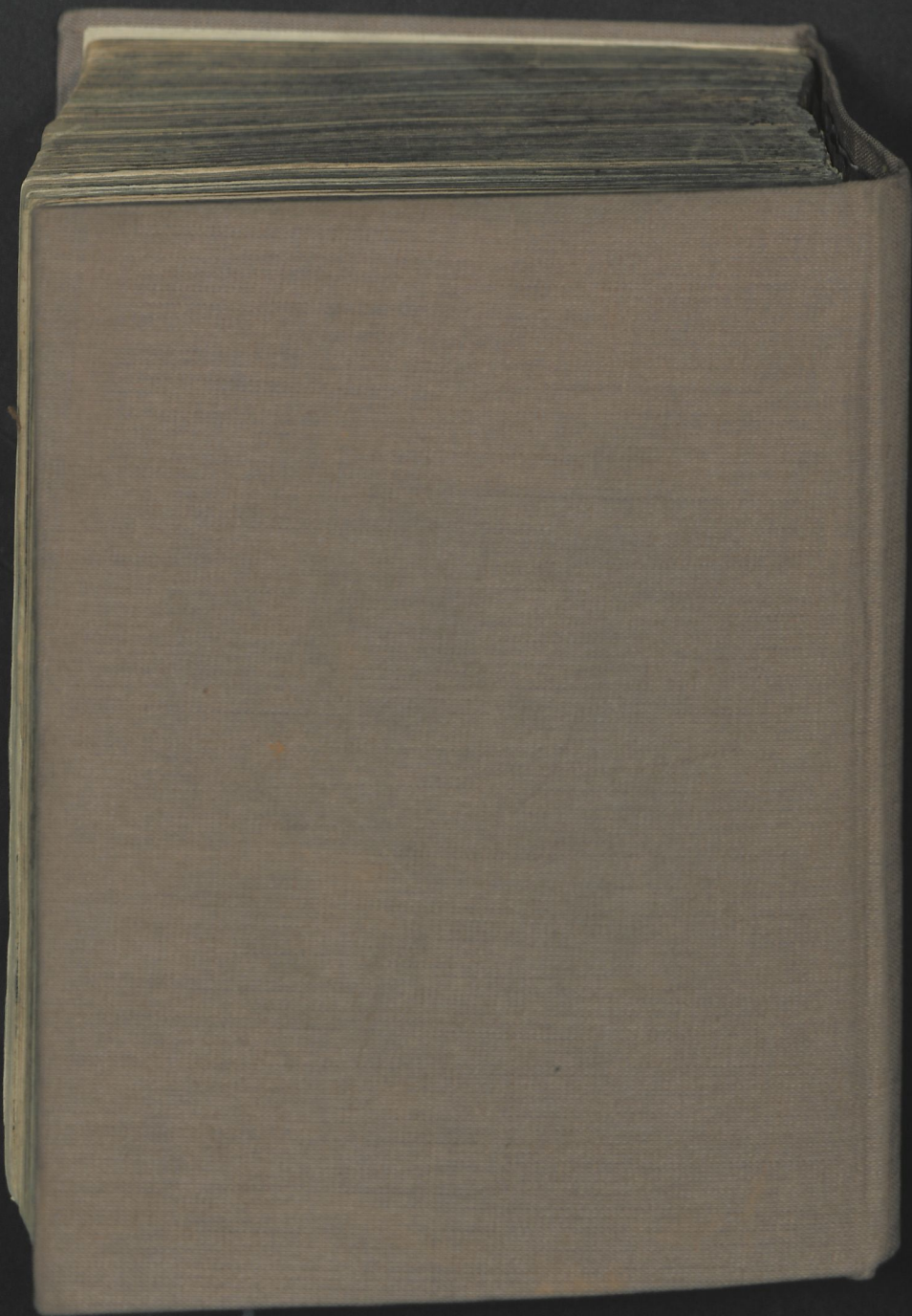
002 410 087



sb.

VOA







35
34

A & Ω!

SERENISSIMVM PRINCEPVM AC
DOMINVM,
DOMINVM
CHRISTIANVM
GVILIELMVM,

PRINCEPVM SCHVVARZTBVRGB,
E SACR. ROM. IMPERII QVATVOR-VIRIS,
COMITEM HOHNSTEINI cet. cet.
PATRIAE PATREM LONGE CLEMENTISSIMVM
ET SCHOLAE NOSTRAE

Nutricium Munificentissimum:
SERENISSIMOS item IVENTVTIS PRINCIPES,

DOM. GVNTHERVM,
DOM. AVGVSTVM,
DOM. RVDOLPHVM,

Paternarum Virtutum felicissime Aemulos:

MAXIME SPECTABILES DOM. INSPECTORES,

Et reliquos Mufarum Patronos et Cultores
Ad Examen proximo triduo habendum
humillime ac decenter
inuitat

M. IO. CASP. Schaffer/ Schol. Sond. Rector.

SONDERSHVSAE,

Typis LVDOVICI HENRICI SCHÖNERMARKI, Typogr. Aulici.

